

PETRI KARRA

MUSTA VALO

POIKA SOITTAA. ISÄ VASTAA.
SINÄ YÖNÄ ALKAA TUHO.

TAMMI

PETRI KARRA

MUSTA VALO

TAMMI

HELSINKI

Tämän teoksen kirjoittamista ovat tukeneet Taike, Alfred
Kordelinin säätiö ja Suomen Kirjailijaliitto.

© Petri Karra ja Tammi 2019

Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä

ISBN 978-952-04-0115-3

Painettu EU:ssa

Tuhoava väkivalta saapuu heidän elämäänsä kahdentoista tunnin kuluttua.

Poika soittaa isälleen yöllä klo 1.35. Isä vastaa puheluun. Pojan äitiä ei saa herättää. He ovat olleet onneton perhe niin pitkään kuin muistavat.

Poika soittaa. Isä vastaa.

Sinä yönä alkaa tuho.

Kello on 14.00, kun rikospaikalle kiitävä Anna ilmoittaa aviomiehelleen Henrikille, ettei ehdi hakea Mikaelia päiväkodista ja tulla Linnanmäelle, koska joku parikymppinen mies on ammuttu kuoliaaksi pitseriassa.

Sitä ei sanota ääneen mutta he tietävät ajattelevansa kylmävästi samaa: Onko uhri heidän poikansa Niko? He eivät ole kolmeen kuukauteen kuulleet Nikosta, poika on hyvin voinut kuolla ja tehdä tilaa eläville.

Joka kerta viimeisen yhdeksän vuoden aikana, kun Anna on saanut ilmoituksen kuolleesta nuoresta miehestä, hän on pelännyt löytävänsä poikansa väkivaltaisesti surmattuna. Anna toivoi pojastaan lääkäriä, mutta Nikosta tuli linnakundi ja nisti.

Toisaalta Nikon ruumiin löytyminen olisi helpotus, olisi hauta jolla poikaa itkeä. Pahinta olisi jos Niko vain katoaisi, lopullisesti.

Mutta poika soittaisi pian.

Anna Koskinen, rikoskomisario, näyttää virkamerkkiään kumartuessaan poliisin eristysnauhan alitse. Aurinko paistaa. Hän valmistautuu pahimpaan. Jännittyneenä hän varjostaa käsillään nähdäkseen lasin läpi pitseriaan: Verilammikossa makaava kuollut nuori mies on lyhyt ja laiha. Ei, ei hänen pitkä poikansa, tällä kertaa. Hän huokaisee, hän on niin väsynyt odottamaan vääjäämätöntä.

Miehen vierellä seisovat ensihoitajat ovat jo todenneet miehen kuolleen. On tuskin kyse sattumanvaraisesta tapaturmasta.

Anna tarkkailee rikospaikan ympärille kerääntyneitä ihmisiä todistajien varalta. Levottoman, lämpöä hehkuvan, 1960-luvun betonilähiön äänten kakofonia. Joku tööttää. Teinit huutelevat toisilleen. Vauva itkee jossain. Prätkä kiihdyttää. Pitserian ympärillä ihmiset hälisevät hämmentyneinä, peloissaan, uteliaina. Heidän elämäntuntonsa on hetkeksi voimistunut. Sellainen vaikutus on väkivaltaan kuolleella tällaisessa lähiössä, jossa kaikki tuntevat toisensa ja uutiset, huhut ja juorut leviävät. Poliisin tulisi kuvata ihmisjoukko. Valot ja äänet uhkaavat aiheuttaa migreenikohtauksen. Lasten äänet lävistävät viiltävinä Annan pään.

Anna sulkee silmänsä, venyttää lihaksiaan, hänen valkoinen paitapuseronsa kiristyy, kunnon yönistä on helvetisti aikaa, Niko valvottaa häntä jo yhdeksättä vuotta. Yhtä pitkään he ovat kiertäneet totuutta. Niin väsynyt. Olisi helpompaa väsyä yhdessä Henrikin kanssa.

Anna tervehtii kauempana seisovaa rikostutkijakollegaansa Raimoa ja arvelee, että Raimolle kiihkeästi jutteleva mies on pitserian omistaja. Raimon, Annan ja Teknisen pitäisi päästä hommiin.

– Kuolemasta on viitisentoista minuuttia, Anna kuulee ravintolasta ulos tulevan ensihoitajan toteavan.

Anna pukee suojavarusteet, astuu pitseriaan ja tuijottaa kuolutta, suurin piirtein poikansa ikäistä miestä. Kärpänen on laskeutunut ruumiin vasemman silmän päälle. Kuvottaa. Kuinka paljon tuohonkin mieheen on upotettu rakkautta ja huolenpitoa? Ja nyt se kaikki valuu tyhjiin.

Outoa, miehen kasvot ovat hikiset. Hänelle tulee taas mieleen Niko, jonka hän yllätti seitsemän vuotta sitten piikittämästä subua naama hikipisaroita helmeillen. Hän ei ollut huomannut oman poikansa koukkuun jäämistä – vaikka työskenteli tuolloin huumepoliisissa. Tai ehkä hän olikin huomannut, muttei voinut myöntää sitä itselleen.

Tuona heidän elämänsä lopullisesti muuttaneena hetkenä Anna oli absurdilla tavalla ollut muutaman sekunnin varma, että hän oli astunut väärään taloon ja väärään elämään, että eteisessä seissyt sateenvarjo ei ollut hänen eikä mies, joka sen oli lahjaksi antanut, ollut hänen miehensä, saati että hänen edessään nuokkuva poika olisi ollut hänen poikansa. Hän on niin väsynyt muistamiseen ja katumiseen. Sydän varisee. Raitista ilmaa.

Poika soittaa. Isä vastaa.

Kello on nyt 15.45. Heidät tuhoava väkivalta saapuu reilun kymmenen tunnin kuluttua, eikä yleisen kirjallisuustieteen professori Henrik Valli sen jälkeen mitään muuta toivo, kuin ettei se luurista kuuluva ääni olisi ollut hänen kuukausia kateissa olleen poikansa ääni. Tai ettei hän olisi se mies, jota nuorukaisen ääni, joka muistuttaa hänen omaa ääntään, kutsuu itkuisena ja kauhuissaan ”isäksi”.

Henrik matelee ruuhkaista Esplanadia farmari-Peugeotillaan, valot ja varjot vyöryvät likaisessa tuulilasissa. Hän ajattelee samoin kuin hänelle puoli tuntia sitten soittanut vaimonsa Anna, että onneksi pitseriasta löydetty nuori mies ei ollut Niko. Toisaalta Nikon kuolema tekisi heille tilaa. Tämä on julma totuus. Viimeisiä tabuja.

Myös Henrik on jo vuosia ollut varautunut siihen, että poliisit tuovat jonain päivänä uutisen Nikon kuolemasta. Lusiessaan Niko oli turvassa, nyt vapaalla ei. Voi vain toivoa, että poika pysyy hengissä ja saa vielä niin pitkän kakun, että se muuttaa hänen elämänsä paremmaksi. Mutta tosiasiassa Henrik ei enää tähän usko. Vaaka on jo kauan sitten kallistunut kuolemaan.

Henrikin päivä yliopistolla on jälleen kulunut Dostojevskin Rikoksen ja rangaistuksen eri suomennosten eroja tutkiessa. Ras-kolnikovin Pietaria piinaavat helle ja pahat hajut.

Liikennevaloissa odottaessaan Henrik taittaa auton häikäisy-suojan eteen ja näkee itsensä peilistä. Kasvoton, ehkä hän on yhä

kätkössä jossain noiden kasvojen takana. Hän ei ole vieläkään tottunut peilistä häntä katsovaan mieheen, jonka oikea puoli kasvoista ja käsi on palovammoilla. Anna laski leikkiä, että palovammat tuovat hänelle katu-uskottavuutta opiskelijoiden silmissä, ehkä niin. Mutta eivät nuo kasvot hänelle kuulu.

Kello on viittätoista vailla viisi iltapäivällä. Helteinen taivas kaupungin yllä on poikkeuksellisen sininen ja kaunis.

15 minuuttia aikaa hakea Mikael päiväkodista.

Lämpöaallon hellimät ihmiset ovat levittäytyneet Esplanadin nurmikoille. Nuoret miehet syöttelevät toisilleen jalkapalloa ja pitelevät sitä ilmassa, viime yönä hän näki unta, että Mikael juoksi leijan perässä hukassa ja yksin.

Vielä siihen on aikaa, että poika soittaa. Voiko tuhosta syntyä uudestaan?

Noustuaan autostaan Henrik ryhdistää tylsän professorimaista kolmiosaista tummansinistä pukuaan. Kun hän kävelee kohti päiväkodin porttia, hänen edellään pomppii siipensä loukannut kyyhkynen. Kaksikymmentä vuotta nuorempiin muihin vanhempiin itseään verratessaan Henrik kiittää taas onneaan, että on sentään voinut jättää taakseen ura- ja rahahuolet, vaikka todennäköisesti jakaa heidän kanssaan samat avio-, seksi- ja jälkipolvi-ongelmat.

Henrik etsii poikaansa päiväkodin pihalla sinkoilevien lasten joukosta. Joka kerran tämä lasten alkukantainen elinvoima ja elämänriemu ilahduttaa Henrikiä. Nauravat vauvat ja koiranpennut kuuluvat samaan välitöntä iloa herättävään kategoriaan. Mutta iloa varjostaa aina syyllisyys ja suru, siitä ei, hitto vieköön, pääse koskaan eroon.

Henrikillä ei ole vaikeuksia tunnistaa 6-vuotiasta poikaansa joukosta, koska tämä ontuu invalidisoitunutta oikeaa jalkaansa. Mikael yrittää klenkaten pysyä urheasti muiden palloa potkivien poikien perässä, mutta jää heistä jälkeen.

Kun Mikael huomaa Henrikin, hän ryntää riemuissaan portille ja huutaa: – Isä, isä, isä!

Pojan ääni kajahtelee seinien välissä. Henrik halaa poikaansa ja kysyy muistaako tämä mihin he tänään menisivät, vaikka tietää kyllä, että poika muistaa.

– Linnanmäelle! Mikael riemuitsee.

– Mutta äiti ei ehdikään mukaan, Henrik sanoo. – Sen pitää ottaa konnia kiinni.

Mikael on ilmiselvästi pettynyt, mutta kiinnostuu konnista ja kysyy mitä ne teki.

Henrik kaunistelee, ettei tiedä, varmaan jotain pahaa. – Meillä on hauskaa kaksistaan! Äiti ei kuitenkaan uskaltaisi kaikkiin laitteisiin meidän kanssa.

Välittömästi Mikael alkaa intoilla mihin laitteisiin ainakin tah-too ja vaihtaa sitten aihetta lennossa.

– Isä, isä, arvaa mitä?

Tuntuu kuin Henrikin päivän huolet haihtuisivat pojan innostuksessa. Kuin poikaa suojelisi lannistumaton voimakenttä. On käsittämätöntä, miten valoisa tuo lapsi voi jatkuvasti olla, kaiken jälkeen.

– No kerro?

– Tuolla oli näin iso hämähäkki. Aapo sano että se puri sitä, mutta emmä usko.

– No, jos se oikeasti puri, Aaposta tulee hämähäkkimies. Se saa hämähäkin voimat ja saalistuskyvyn.

– Ei saa.

Henrik pitää naamansa vakavana. – Saa, saa. Etkö sä tunne Hämähäkkimiestä?

– Sä juksaat.

Mikael puntaroi kuulemaansa velmusti hymyillen ja pää hieman kallellaan. Henrik aikoo jatkaa juttua, mutta päiväkodin lastenhoitajalla on asiaa.

– Odotapas hetki, mä juttelen vähän Miian kanssa, Henrik sanoo. Mikael klenkkaa vielä hetkeksi pallon perään.

– Hei, mites päivä meni? Henrik kysyy Miialta.

– Tuota... mun täytyy kysyä kun... Mikael kertoi tänään kaverilleen, että sen isä on kuollut.

Henrik hämmentyy. Hänen katseensa eksyy Mikaelin suuntaan, poika ajaa takaa haavoittunutta kyyhkystä.

– Vai? Miia kysyy varovasti.

Henrik pudistaa päätään.

Ennen kuin hän ehtii vastaamaan, Mikael on vastoin sääntöjä avannut pihaportin ja huutaa malttamattomana: – Isä, tuu jo, tuu!

Ja näin Henrik saa tilaisuuden selittämättä kiirehtiä Mikaelin perään. Hän niin tahtoi jo luovuttaa tai turhautuneisuuttaan repiä vaikka sormensa irti, jos se vain muuttaisi jotakin. *It's a thin line between love and hate.*

Mikaelin kämmenet ovat hikiset, kun hän puristaa kummitusjunan vaunun kaidetta. Pimeys on täynnä kirkunaa, punaisessa ja vihreässä valossa hehkuvat noidat ja luurangot, kammottavat kasvot pomppaavat heitä kohti.

Vanha kummitusjuna oli kekseliäämpi kuin tämä uusi hotelli, ajattelee Henrik, mutta ottaa osaa Mikaelin riemukkaaseen pelkoon, huutaa itsekin ja puristaa poikaa kainaloonsa. He ovat hetken puhdasta riemua ja rakkautta, mutta Henrikin tietämättä tunnit vyöryvät kohden sitä hetkeä, kun poika soittaa, isä vastaa ja tuho alkaa.

Ähkien Henrik nousee vaunusta ja yrittää auttaa ontuvan Mikaelin asemalaiturille, johon sataa aurinko. Mutta poika ei tahdo tulla autetuksi, mä pärjään. Kunpa Mikael ei olisi ruvennut häpeämään vammaansa ja itse selviämällä koettaisi julistaa itsensä samantaiseksi kuin muutkin.

Peilikäytävää kuljettaessa Linnanmäen hälinä alkaa tuntua Henrikistä ahdistavalta. Hän seuraa Mikaelin perässä ja näkee kaksipuoliset kasvonsa monistuneina. *It's a thin line between me and monster.*

Mikä pari, hän ajattelee, mikä pari he ovat... Mikael pelleilee peilin edessä ja tahtoo isän tekevän samoin. Ja niinpä isä tekee. He ilveilevät ja nauravat vääristävien peilien edessä. Vammat yhdistävät heitä kuin ketju...

Mielestään Henrik näyttää groteskilta, irvokkaalta ja makaaberilta. Kumma ettei poika pelkää häntä.

– Isä, katso, katso, Mikael huutaa. – Katso kun mä näytän ihan toiselta! Ja säkin näytät.

Myös Henrik nauraa heidän vääristyneille kuvajaisilleen, mutta hänen naurunsa kuolee, kun hän kiinnittää huomionsa huppariin pukeutuneeseen parikymppiseen mieheen, joka kävelee heistä poispäin.

– Mitä nyt? kysyy Mikael.

– Ei mitään, vastaa Henrik.

Nuori mies kääntyy, ei se olekaan hän, vaan joku toinen.

Myöhemmin murharyhmän toimistolla Raimo ilmestyy Annan työhuoneen ovelle.

He ovat tunteneet toisensa yli 15 vuotta, pitäneet aina toistensa puolta. Raimo on onneton mies, onnettomampi kuin Anna. Valo paistaa huoneeseen. Anna sulkee sälekaihtimen. Missähän Niko on.

– Mulla olisi yksi kalvi... jolla voisi olla kiinnostavaa kerrottavaa sun Kallion puukotuskeissiin. Se on auttanut mua monessa jutussa. Mutta se ei suostu rekisteriin, Raimo sanoo.

– Yllätys. Mitä se haluaa vastineeksi?

Raimo pitää merkitsevän tauon ennen kuin vastaa. – Se on mun ongelma.

– Kertoko se sulle mitä se tietää? Anna kysyy ja kuulee lasten naurun ulkoa, ei, Niko elää.

– Se suostuu puhumaan vain sulle ja ilman rekisteriä, ja yhtä vaihtokauppaa vastaan.

– Raimo, hei, Anna pudistaa päätään. – Jos se ei suostu rekisteriin, niin ei onnistu.

Raimon mielestä säännöissä voi hieman joustaa, ihan niin kuin ennenkin. Mutta mies vaikenee muistaessaan, että Anna oli joutua maksamaan sellaisesta kovan hinnan, koska oli laittaa väärän miehen lusimaan.

Anna koputtaa pöytää ikään kuin vaihtaakseen puheenaihetta.
– Hei, muistathan, että meillä on huomenna ne juhlat.

Raimo nyökkää ja kertoo Tatun odottavan jo kovasti, että pääsee leikkimään Mikaelin kanssa.

– Niin meidän Mikaelkin, Anna sanoo. Heidän perheittensä pojat... tässä iässä he pitävät huolta alle kouluikäisistä pojista, ei hän ainakaan ajatellut elämänsä menevän näin...

– Hei, jos muutat mielesi kalvin suhteen, niin...

Anna nyökkää, tietää kyllä mitä sitten.

Raimon mentyä Anna avaa vanhan tietokoneensa. Odotellessaan ohjelmien latautumista hän katsoo työpöydällään seisovaa kehystettyä valokuvaa, joka on otettu vähän ennen onnettomuutta. Ainut kuva heistä kaikista yhdessä.

Niko pitää sylissään kolmen vanhaa Mikaelia ja näyttää siltä, kuin ei tahtoisu tulla kuvatuksi. Nikon vieressä seisova Janna katsoo jostain syystä kieroona kuvaushetkellä. Jannalla ja Nikolla on yllään resuiset hiphop-vaatteet. Mikaelin vaatteet Anna muistaa ostaneensa Stockmannilta. Hän ja Henrik hymyilevät, mutta ovat aivan saatanan stressaantuneita ja väsyneitä.

Vain kuukausi tuon kuvan ottamisesta Janna kuolisi, Mikael vammautuisi ja Henrik kärventyisi kolmannen asteen palovammoille. Ja Anna ja Henrik saisivat kärsiä loppuelämänsä syyllisyydestä, josta vammat heitä joka päivä muistuttavat. Kaikesta huolimatta Niko on hänen poikansa, aina hänen poikansa, jota hän äitinä ei onnistunut suojelemaan.

Ilmassa on savun haju, Venäjän puolella palaa metsiä. Ajaessaan sillan yli Henrik seuraa peilistä takapenkillä leikkipyssyllä leikkivää Mikaelia ja tietää kyllä, miksi poika kertoi isänsä kuolleen. Poika kuuntelee heidän puheitaan, on luonnollisesti utelias.

Mikael tähtäilee ja ampuu autoja, jotka räjähtelevät ilmaan.
– Bäng, bäng! Pum, pum!

Ja sitten Mikael saa osuman ja kuolee lastenistuimeen.
– Aaargh...

Poika raottaa toista silmäänsä ja katsoo Henrikiä niin avoimena, iloisena ja luottavaisena, että Henrik liikuttuu. Voima joka puristaa veden kallion läpi.

– Isä, miksei kuollut voi herätä? Mikael kysyy.

– Voi kuollut herätä elvyttämällä. Mutta jos on tarpeeksi kauan kuolleena, ei voi enää herätä, koska aivot ovat tuhoutuneet, eikä sydänkään enää käynnisty, Henrik vastaa huolestuneena, poika puhuu taas kuolemasta.

Mikael on hetken hiljaa, vaihtaa sitten aihetta.

– Mä meen seuraavan kerran ihan yksin Kyöpelinvuoren Hotelliin. Mä olen niin rohkea.

Sehän sopii Henrikille.

Pojan viattomuus ja toiveikkuus herättävät Henrikissä suloisenkipeitä muistoja Nikosta. Mikael on uudestisyntynyt Niko. Syntyään täydellinen. Heissä on paljon samaa, ei pelkästään ulkoisesti (Mikael on kuin Nikon tuon ikäinen peilikuva), vaan luonteeltaan ja temperamentiltaan, mikä on myös huolestuttavaa. Samanlainen sokea elinvoima ja luottamus elämän kantovoimaan. Vielä yläasteella, ongelmien kasaantuessakin, Niko uhosi heille, että hänhän pärjää, ja haaveili isosti. Mutta onneksi Mikael vaikuttaa älykkäämmältä, vahvemmalta ja voimakastahtoisemmalta kuin Niko.

Henrik on vasta myöhemmin käsittänyt, että hän ja Anna pohjimmiltaan tiesivät jo teini-ikäisestä Nikosta, että tämä oli tuhoon tuomittu. Mutta eivät he uskaltaneet – kukapa uskaltaisi – katsoa tätä totuutta silmiin, vaan valehtelivat itselleen ja toisilleen. Heidän toivonsa Nikon pärjäämisestä oli yhtä lailla sokeaa kuin Nikon oma pärjäämisuho. Mutta voiko vanhempi, henkisesti haavoittumatta, muuta kuin uskoa lapseensa.

Kunpa he onnistuisivat edes Mikaelin suhteen. Kunpa Mikael jatkossa säästyisi kärsimykseltä.

– *Jos lähdet mukaan, lupaan sen, saat muumihetken mieluisen, vaikka mörön märinä voi värisyttää välillä*, kuuluu takapenkiltä.

Mikael lakkaa laulamasta nähdessään saman kuin Henrik: Kolaroidun auton luona on ambulanssi. Poliisi ohjaa liikennettä kolaripaikan ohi. Henrik hidastaa... he valuvat kolaripaikan ohitse... veristä nuorta naista kannetaan paareilla ambulanssiin. Nainen kohottaa hervottomasti käsiään.

Henrik ja Mikael katsahtavat toisiaan peilin kautta tietäen mitä muistoja se heissä herättää.

Hiljaisuus autossa syvenee.

Mikael kurottelee lastenistuimesta nähdäkseen onnettomuuspaikalle, kääntyy ja katsoo kalpeana jälleen isäänsä silmiin peilin kautta. Henrik koskettaa rohkaisevasti oikealla kädellä Mikaelin jalkaa. Poika hengittää vaivalloisesti, vaikertaa hiljaa, itkuun purskahtamaisillaan.

– Isä, mä saa taaskaan henkeä, mua pyörryttää.

– Se on se kohta. Ei hätää, Henrik rauhoittaa, – hengitä vaan rauhallisesti, ei mitään hätää...

Tämän kuullessaan poika perhoshalaa itseään ja yrittää hengittää rauhallisesti, mutta ahdistus voittaa.

– Isä, mä tukehdun, Mikael kähisee ja hyperventiloi.

Nopeasti Henrik pysäköi, nousee autosta, irrottaa pojan lastenistuimesta, nostaa hikisen ja itkevän lapsen syliinsä ja halaa häntä. Tämä on liian tuttua. Lokki liitelee taivaalla pisteenä.

– Ei hätää, pian se menee ohi, se menee pian ohi.

Katsoessaan Mikaelin olan yli kolaripaikalle Henrik muistaa kuinka hän kolmisen vuotta sitten poikkeuksellisesti korotti ääntään – ei olisi pitänyt, se avasi kaikki portit helvettiin – ennen kuin sulki omakotitalonsa oven parikymppiseltä Nikolta.

– Mä en anna enää senttiäkään, hän huutaa pojalle. – Ala painua täältä, ja pysy poissa!

Vihainen, fiksikin tarpeessa kiehuva ja säpsyvä Niko näyttää

Henrikille keskisormea astellessaan nurmikon poikki kohti autonromuaan.

– Haista vittu! Niko huutaa, repii narahtavan autonoven auki ja istahtaa pelkääjän paikalle. Karannut naapurin koira ohittaa samaan aikaan Nikon auton ja heidän talonsa (myöhemmin Henrik kuuli koiran jääneen auton alle).

Vasta kun Nikon avovaimo Janna painaa kaasua – Nikon roikkuessa puoliksi ulkona liikkuvasta autosta – Henrik tajuaa Jannankin olevan sekaisin. Juuri kun Niko saa paukautettua kiroten autonoven kiinni, Janna törmää, alhaisella nopeudella, parkkeerattuun autoon. Yhdessä Janna ja Niko ovat kaikkea sitä mikä tuhoaa.

Henrik tempautuu juoksuun – karjuu Jannaa pysähtymään. Vasta nyt Henrik näkee 3-vuotiaan Mikaelin nousevan itkien seisomaan rotiskon takapenkillä. Nurmikko on leikkaamatta, tuuli liikuttaa vihreitä lehtiä. Pian päätyisi Jannan matka.

Janna pyrkii uudestaan liikkeelle – auton etulokasuoja nirhaisee, metalli kirskuen, törmätyn auton takapuskuria. Jos auto olisi vain juuttunut, niin pienestä kaikki on kiinni.

Jostain syystä Mikael lopettaa itkemisen nähdessään Henrikin. Jotain syystä Henrik silloin muistaa Mikaelin keskosena, ja sen että yleensä söngyissä nukutaan, naidaan, synnyttään ja kuollaan.

Janna kiihdyttää minkä romusta lähtee, kiihdyttää kohti kuolemaansa.

Henrik yrittää turhaan juosta heidät kiinni. Lopulta romu katoaa näköpiiristä.

Kun Henrik pysähtyy lehmuksen vihreän kupolin alle, kaivaa taskustaan kännykän, näppäilee huohottaen hätänumeron ja yhdistää siihen, hän kuulee voimakkaan metallisen pamahduksen.

Hän karkaa ääntä kohden. Pinkoo sukkasillaan asfaltilla, jalkapohjat repeytyvät verille. Kaksi korttelia juostuaan Henrik näkee että isokokoinen pakettiauto on törmännyt rotiskon vasempaan kylkeen. Pakettiauton kuljettaja on tajuton.

Nikon auto syttyy palamaan.

Adrenaliinin piiskaamana, haavautuneista jalkapohjistaan välittämättä Henrik pinkoo autolle. Janna makaa pahasti loukkaantuneena ja tajuttomana kuljettajan paikalla.

Liekit lyövät konepellin alta.

Henrik repii voimiensa takaa kolaroidun takaoven auki, nostaa jalkansa pahasti loukanneen Mikaelin autosta ja kuljettaa pojan pientareelle, turvaan liekeiltä. Lapsi on sokissa.

Liekit lennättävät konepellin auki ja saranoiltaan. Palo yltyy räjähdysmäiseksi.

Henrik juoksee takaisin ja yrittää turhaan tempoa kuljettajan ovea auki. Janna on loukkaantunut pahasti, Henrik tajuaa, kenties jo kuollut.

Henrik pinkoo toiselle puolelle autoa, avaa matkustajan oven, vetää puoliksi tajuttoman Nikon autosta turvaan.

Hän palaa irrottamaan Jannaa, muttei saa murskaantunutta autonovea millään auki – pelkääjän puoli on jo liekeissä. Hän tempoo ja potkii kuskin ovea voimiensa takaa ja yrittää samalla väistellä moottorista lyöviä liekkejä.

Vaikka saa pahoja palovammoja käteensä ja kasvoihinsa, Henrik ei luovuta. Hän repii ovea kaksin käsin, hän kampeaa jalallaan lisävoimia oven vetämiseen, iho palaa. Hänen elämänsä vaihtuu tässä hetkessä toiseksi, *it's a thin line between...*

Lopulta Henrik joutuu luovuttamaan; tulipalo nielaisee matkustamon ja Jannan ja uhkaa jo tappaa hänetkin.

Henrik vetäytyy liekeistä Mikaelin luo.

Janna palaa ihmissoihtuna autossa. Palaneen lihan haju saa Henrikin oksentamaan. Kuoleman on valta.

Siitä on nyt kolme vuotta. Muistuttaisiko kuolema vallastaan joka kerran, kun Mikael näkee onnettomuuden?

Teinipojat skeittaavat parkkihalliin johtavalla rampilla, johon valo sarastaa. Yksi pojista kaatuu, hallinnasta karannut skeittilauta sinkoaa päin parkkeerattua autoa.

Anna kävelee poikien luokse. Kaatuneen pojan toverit, jotka valmistautuivat jo haistattelemaan tädille, huomaavat Annan kaulaan unohtuneen poliisin kulkukortin ja lähtevätkin karkuun sellaisella vauhdilla, että ovat jäädä parkkihalliin kurvaavan auton alle.

Anna poimii skeittilaudan, astelee jalkansa satuttaneen pojan luokse ja kysyy ystävällisesti: – Sattuiko?

Jalkeille nouseva, kädestä verta vuotava poika pudistaa päätänsä.

– Sattui vähemmän kuin tohon autoon? Anna tokaisee.

Poika ymmärtää ironian, nyökkää.

– Pärjäätkö sä, oikeasti? Anna kysyy.

Poika nyökkää.

– Älä telo itseäsi enempää kuin on tarpeen, Anna tuumaa ojentaessaan laudan pojalle.

– Just niinku sopivasti, poika sanoo hymy kasvoillaan ja lähtee sitten ontuen kohti uloskäyntiä.

Anna astelee Volvolleen, istahtaa kuljettajan paikalle, muttei käynnistä autoaan.

Hän tuijottaa edessään olevaa betoniseinää, varmistuu ettei kukaan näe ja kääntää stereoiden volyymin äärimmilleen, Rammsteinin raju Ich Will peittää kaiken alleen. Hänen huomionsa kiinnittyy pelkääjän paikalla odottaviin Poliisiasema-Lego-paketteihin, jotka hän on ostanut Mikaelille ja Tatulle juhlaillan ajanratoksi.

Hän sammuttaa stereon, käynnistää auton, peruuttaa rauhallisesti ulos ruudusta, ajaa parkkitalosta silmille hypähtävään päivänvaloon.

Vielä on aikaa... mutta totuus on, etteivät he ole enää sitten Nikon teinivuosien hyväksyneet sen paremmin poikaa kuin toisiaankaan. Ja ensi yönä Henrik tajuaisi, että jos he vain olisivat puhuneet toisilleen rehellisesti, väkivaltaisella kuolemalla ei ehkä olisi heihin valtaa.

Henrik kääntyy merenrantatieltä omakotitalonsa pihaan, parkkeeraa autotallin eteen. Irrottaessaan Mikaelia turvaistuimesta hän koettaa halata poikaa, mutta tämä väistää vaikka on selvästi yhä hämmentynyt. Joten Henrik tyytyy pörröttämään pojan yli-pitkää tukkaa. Poikaan kasaantunut tuska on hänen tuskaansa. Lokit kirkuvat. Naapuri lämmittää puilla rantasaunaa, pakko päästä pian rauhoittumaan löylyyn ja sukeltaa mereen.

Ennen kuin Mikael ehtii tapansa mukaan juosta talon ympäri, merenpuoleiselle takapihalle, hän havahtuu tuttuun auton ääneen.

– Äiti! Äiti!

Piilottaessaan Lego-paketteja auton jalkatilaan Anna näkee miehensä olemuksesta, että jotain ikävää on tapahtunut.

Mikael juoksee Annan syliin, selittää innoissaan Linnanmäestä.

Anna ja Henrik tervehtivät toisiaan etäisesti. He lakkasivat halailemasta, suukottelemasta ja koskettelemasta toisiaan jo vuosia sitten, helvetin tultua taloon. Yhä heissä on sama huoli ja tuska, joka kylmettää ja etäännyttää heitä toisistaan. Väsymys, kyllästyminen ja käymättä jääneet keskustelut lisäävät heidän välillään hapetonta ilmaa.

Salkkunsu autosta ottava Henrik katsoo vaimoaan, kiristyneet lihakset kuultavat valkoisen paidan alta, kun tämä pitelee poikaa sylissään. Henrik muistaa miksi hän niin erilaiseen ja fyysiseen Annaan rakastui. Professori ja poliisi. Aikamoinen onnen, ylpeyden ja rakkauden lähde Anna oli. Jälleen Annan Glock-pistooli kainalokoteloloinen kiinnittää Mikaelin huomion, poika ei saa aseesta kyllikseen.

– Uskalsitko kummitusjunaan? Anna kysyy ja suukottaa poikaa, joka ei pistä sitä pahakseen.

– Tietenkin. Siellä oli kovaa kirkunaa, noitia ja kaikkea, kamala hotelli. Mut ei mua pelottanut. Ei yhtään. Ja sitten me syötiin hampurilaiset ja hattaraa ja –.

Mikael vakavoituu.

– Kolari. Sitten siellä oli kolari.

Sydän liikahtaa, Anna tajuaa mistä on kyse.

– Missä?
– Matkalla, Mikael vastaa, – täti oli saanu pahan pipin.
– Voi kulta pieni, Anna halaa Mikaelia niin, että poski painaa pojan poskea.

Henrikin kasvoista Anna näkee, ettei kohtaaminen ollut lievä.

Hetken halausta tankattua Mikaelin huomio kiinnittyy oleelliseen elämään eli Annan pistooliin:

– Voinko mä kantaa sun aseensa kaappiin?
– Jos mä vien sen...
– Äiti, anna mä.

Anna ottaa Glockinsa kotelosta, irrottaa lippaan ja ojentaa aseensa koteloihin pojalle.

Mikael tunnuksella asetta kuin se olisi pyhäinesine. Henrik ei pidä aseista, oikeastaan hän pelkää niitä. Erityisen vastenmieliseltä tuntuu se, että Mikael on aina Annan aseella leikkimässä. Eivätkö he ole jo saaneet ihan tarpeekseen kuolemasta. Aseen uhka on kuin äärimmäisen painava sana, eikä kynä ole aina miekkää vahvempi.

Kun he ovat kahden keittiössä ja alkavat valmistaa illallista, Henrik kertoo Annalle mitä Mikael oli sanonut päiväkodissa: että hänen isänsä on kuollut. Hyvä että pojalle on taas varattuna aika Mehiläisen psykologille.

Viimeiset kymmenen vuotta he ovat suunnitelleet uusivansa keittiön. Siinä näkyy Nikon riehuminen jäljet, poika heittänyt kamoissa puukkoa parkettiin ja kaapinoviin.

Anna ottaa oluen kaapista.

– Kunpa mä olisin tehnyt silloin toisin, Henrik toteaa.
– Ei se ollut sun – tai edes Nikon syy.
– Totta kai se oli Nikon syy, Henrik kiihtyy. – Sen olisi pitänyt estää Jannaa ajamasta kännissä – vieläpä oma pikkupoika kyydissä. Mutta ei, Niko ajatteli vain rahaa, jota tarvitsi huumeisiin.

– Henrik.

– Mä olen yhtä lailla syyllinen. Miksi mä jumalauta kuvittelin, että Janna on ajokunnossa. Jos mä olisin tiennyt, mä olisin estänyt heitä lähtemästä.

– Sun pitää antaa anteeksi itsellesi ja Nikolle. Antaa anteeksi kuolleelle Jannallekin. Ole armollinen. Tuollainen syyllisyys ja katkeruus ei johda mihinkään hyvään.

Henrik pudistaa päätään. Miten monta kertaa tämä järjetön keskustelu oli käyty. Miten voisi unohtaa, kun poika ontuu ikuisesti ja oma irvokas peilikuva muistuttaa syyllisyydestä ja puhkoo sielua.

– Mitähän kaikkea muuta järkyttävää Mikael on kokenut, muttei osaa vielä pukea sanoiksi. Mitä kaikkea hänellä on vielä edessä.

Henrik laskee kädestään veitsen, jolla oli pilkkonut tomaattia, astuu kuistin ovesta pihalle, jatkaa rantaan, pysähtyy laiturin päähän. Tuhansia peilejä meressä. Mille kaikelle ei ole vielä Mikaelissa nimeä? Mitä kaikkea vielä nousisi haudan takaa Mikaelin elämään?

Mikael tulee Henrikin luo kaksi onkivapaa ja matopurkki kädessä ja pyytää onkimaan kanssaan. He istuutuvat laiturille, pääsevät toistensa luo. Sudenkorento viistää vettä pitkin. Tyyntä, aivan kuin meri rukoilisi.

Vielä muutama tunti tämän hetken ja hävityksen välissä.

Anna, Henrik ja Mikael syövät itsetehtyjä lihapullia ja perunamuusia illalliseksi. Annan bravuuri, lihapullat. Henrik ja Anna istuvat pitkän pöydän päissä, Mikael keskellä. Ruokasalista on hieno valoa sädehtivä näkymä merelle. Mutta migreenin tähden Anna vetää verhot eteen. Henrik tahtoisi nauttia näkymistä ja auringosta, pimeät ajat ovat hänelle vuosi vuodelta vaikeampia kestää.

Kuulokkeet korvillaan Mikael keskittyy katsomaan Disneyn Pinokkiota. Henrik ei pidä siitä, että poika leikkii iPadilla ruokapöydässä, mutta Annan mielestä se on ok.

Elämä vainoaa meitä, kuolema vainoaa meitä, ajattelee Henrik, tietämättä miten syvältä ja kirjaimellisesti tuho kohta kolkuttaisi heidän oveaan.

Anna komentaa sanoitta Mikaelia syömään. Mikael haukkaa palan lihapullasta, uppoutuu taas Pinokkioon.

– No, mitä sä arvelet pitserian jutusta? Henrik kysyy.

– Todennäköisesti se oli kosto tai pieleen mennyt velanperintä. Uhrilla on pitkä rikosrekisteri, Anna sanoo.

Henrik siemaisee viiniä ja tietää jo Annan vastauksen kysyesään liioitellun dekkarimaisesti: – Tekotapa? Silminnäkijöitä?

– Mä puhun liikaa jutuistani. Eräs utelias voi kuulla.

– Olenko mä se eräs utelias? Mikael tahtoo tietää.

Henrik ja Anna hätkähtävät.

– Et. Sä oot vaan pieni mies, Anna naurahtaa.

Mikael uppoutuu taas piirrettyynsä.

– Professorilla oli hieman tylsempi päivä, Henrik toteaa. – Mun tutkimat murhat on vaan paperilla.

– Olisit iloinen, Raskolnikov ei oikeestaan edes tarkoittanut pahaa, sanoo Anna.

Meren ylle lankeaa tumma verho. Tuuli yltyy, narisuttaa kattorakenteita. Rankkasateita luvattu yöksi. Lempinojatuolinsa reunalla istuva Henrik auttaa Mikaelia kokoamaan vanhaa Pinokkio-palapeliä olohuoneen pöydälle. Hänen turvapaikkansa, hänen pakopaikkansa, hänen Conform Timeout -nahkatuolinsa pitäisi päällystää uudelleen. Tuhansia tunteja Henrik on istunut tässä tuolissa merelle katsoen tai kirjoja lukien.

Mikael keskittyy etsimään sopivaa palaa Pinokkion pitkään nenään. Pinokkio on isänsä tai ehkäpä oikeammin luojansa kanssa valaan vatsassa.

Anna lukee olohuoneen toisella nojatuolilla Hesaria.

– Tämä palapeli oli isäsi, mutta hän ei koskaan saanut tätä valmiiksi, Henrik toteaa Mikaelille.

– Miksei? Mikael kysyy.

MIHIN KAIKKEEN OLET VALMIS SUOJELLAKSESI LASTASI?

Kirjallisuuden professori Henrik Valli halveksii narkkari-poikaansa. He ovat olleet onneton perhe niin kauan kuin muistavat.

Henrik on tehnyt parhaansa siivotakseen Nikon perheensä elämästä. Mutta eräänä yönä puhelin soi: poika on sotkenut asiansa pahemmin kuin pelättiin. Isänrakkaus voittaa, ja Nikoa on pakko auttaa. Se vaatii rikoksen.

Vaimoa ei saa herättää, sillä Anna on poliisi.

Vähä vähältä koko perhe on keskellä painajaista.

www.tammi.fi

84.2

ISBN 978-952-04-0115-3

PÄÄLLYKSEN SUUNNITTELU: SANNA-REETA MEILAHTI